TURIZM SOHASINI STRATEGIK BOSHQARISHNI RAQAMLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Usmanova M.A
Ipak yo'li turizm va madaniy meros xalqaro universiteti

Annotatsiya. Mazkur tezisda O‘zbekistonda turizm sohasini strategik boshqarishda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish va xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini kengaytirish masalalari ko‘rib chiqiladi. Zamonaviy sharoitda turizm sohasining raqobatbardoshligi nafaqat turistik resurslar va infratuzilmaga, balki raqamli xizmatlar, ma’lumotlardan foydalanish, sun’iy intellekt va raqamli marketing texnologiyalarini joriy etish darajasiga ham bog‘liq. Shu nuqtayi nazardan, xalqaro hamkorlik raqamli texnologiyalar transferi, xorijiy tajribani joriy etish, mutaxassislar malakasini oshirish va innovatsion turistik mahsulotlarni shakllantirishning muhim omili hisoblanadi.

Kalit so‘zlar: *turizm, strategik boshqaruv, xalqaro hamkorlik, raqamlashtirish, raqamli texnologiyalar, sun’iy intellekt, raqamli platforma, turistik xizmatlar, innovatsiyalar, barqaror turizm.*

Bugungi kunda raqamlashtirish turizm sohasini rivojlantirish va boshqarishning muhim yo‘nalishlaridan biriga aylanmoqda. Turistlarning axborot izlash, sayohatni rejalashtirish, mehmonxona va transport xizmatlarini bron qilish hamda to‘lovlarni amalga oshirish jarayonlarida raqamli platformalardan keng foydalanishi turizm sohasida boshqaruv mexanizmlarini qayta ko‘rib chiqishni talab etmoqda [1, 3].

O‘zbekistonda turizm sohasining katta tarixiy-madaniy va tabiiy salohiyati mavjud bo‘lib, uni samarali iqtisodiy resursga aylantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Bunda xalqaro hamkorlik orqali ilg‘or raqamli yechimlarni o‘zlashtirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va zamonaviy boshqaruv tajribasini milliy amaliyotga joriy etish imkoniyatlari kengayadi.

Turizmni strategik boshqarishda raqamlashtirish bir nechta o‘zaro bog‘liq yo‘nalishlarni qamrab olishi mumkin. Birinchi navbatda, turistik obyektlar, mehmonxonalar, transport xizmatlari, umumiy ovqatlanish korxonalari va madaniy meros obyektlari haqida yagona raqamli axborot tizimini shakllantirish zarur. Bunday tizim turistlarga zarur ma’lumotlarni tezkor olish imkonini berishi bilan birga, boshqaruv organlariga turistik oqimlarni tahlil qilish imkoniyatini yaratadi.

Ikkinchidan, sun’iy intellekt va katta ma’lumotlar texnologiyalari turistik talabni prognoz qilishda muhim vosita bo‘lishi mumkin. Turistlarning tashrif buyurish davriyligi, mamlakatlari, qiziqishlari, safar davomiyligi va turistik obyektlarga tashriflari to‘g‘risidagi ma’lumotlarni tahlil qilish asosida hududlarni rivojlantirish strategiyalarini takomillashtirish mumkin [1, 2].

Uchinchidan, raqamli marketing O‘zbekistonning turistik salohiyatini xalqaro bozorlarda targ‘ib qilish imkoniyatlarini kengaytiradi. Ijtimoiy tarmoqlar, onlayn platformalar, virtual turlar, raqamli reklama va ko‘p tilli axborot resurslaridan foydalanish orqali turli mamlakatlar turistlari uchun maqsadli turistik mahsulotlarni shakllantirish mumkin.

Xalqaro hamkorlik mazkur jarayonlarni tezlashtiruvchi omil sifatida namoyon bo‘ladi. Xorijiy mamlakatlar va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik doirasida raqamli texnologiyalar transferi, mutaxassislarni tayyorlash, qo‘shma innovatsion loyihalarni amalga oshirish va raqamli turistik platformalarni rivojlantirish imkoniyatlari mavjud. Shu asosda O‘zbekistonda turizm sohasini raqamli strategik boshqarishning quyidagi modeli taklif etiladi:

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Mazkur yondashuvda raqamlashtirish alohida texnik jarayon sifatida emas, balki turizm sohasini strategik boshqarishning integral mexanizmi sifatida qaraladi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni joriy etishda axborot xavfsizligi, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, raqamli infratuzilmaning hududlar bo'yicha rivojlanishi va kadrlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish masalalariga ham e'tibor qaratish zarur.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda turizm sohasini strategik boshqarishni takomillashtirishda raqamlashtirish va xalqaro hamkorlikni o'zaro integratsiyalash muhim ahamiyatga ega. Raqamli platformalar, katta ma'lumotlar, sun'iy intellekt va raqamli marketing vositalaridan foydalanish turistik talabni aniqroq baholash, xizmatlar sifatini oshirish va turistik hududlarni samarali boshqarish imkonini beradi.

Xalqaro hamkorlik zamonaviy texnologiyalar va boshqaruv tajribasini jalb qilish, kadrlar salohiyatini oshirish hamda innovatsion turistik mahsulotlarni shakllantirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli raqamli transformatsiyani turizm sohasining uzoq muddatli strategik rivojlanish siyosati bilan uyg'unlashtirish O'zbekistonning xalqaro turistik bozordagi imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar

1. Baskakova E. Yu., Sizova I. A. Tsifrovizatsiya v turizme: globalnye trendy i opyt Sankt-Peterburga // Pskovskiy regionologicheskiy zhurnal. 2025. T. 21, № 4. DOI: 10.37490/S221979310035857-5.
2. Cherevichko T. V., Temyakova T. V. Tsifrovizatsiya turizma: formy proyavleniya // Izvestiya Saratovskogo universiteta. Novaya seriya. Seriya: Ekonomika. Upravlenie. Pravo. 2019. T. 19, vyp. 1. S. 59–63.
3. Sevryukov I. Yu. Tsifrovaya transformatsiya sfery turizma i gostepriimstva: potentsial, trendy, regionalnyy aspekt // Ekonomika, predprinimatelstvo i pravo. 2025. T. 15, № 3. S. 1739–1758. DOI: 10.18334/epp.15.3.122286. EDN: YIFLBW.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.